

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

HOTĂRÂREA NR. 480 din 12.11.2012

Dosar nr.: 260/2012

Petiția nr.: 2920/18.06.2012

Petent: B B

Reclamat: C M C

Obiect: atitudine discriminatorie la adresa copiilor de etnie romă și a petentei, mediator școlar și profesor de limba romani

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.1.1. B B

1.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1.2.1. C M C, profesor Școala cu clasele I-VIII Petru Pavel Aron,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea petentei vizează atitudinea discriminatorie la adresa copiilor de etnie romă și a sa. Petenta consideră discriminatoriu faptul că reclamata se adresează cu expresii precum „țigani borâți, cerșetori, hoți”, iar pe ea o bârfește la elevi și o face „proastă și nebună și fără facultate”.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 03.09.2012, prin adresa nr. 2920/08.08.2012 fiind citată petenta, iar prin adresa nr. 3777/08.08.2012 fiind citată doamna C M C, profesor Școala cu clasele I-VIII Petru Pavel Aron. Petenta a fost absentă la audiere și a transmis completări în data de 13.06.2012 prin adresa înregistrată cu nr. 5353/01.11.2012. Reclamata a fost prezentă și a depus punctul de vedere prin adresa nr. 4165/03.09.2012.

3.3 Prin adresa nr. 3779/08.08.2012 Colegiul director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției Școlii cu clasele I-VIII Petru Pavel Aron. Aceasta nu a răspuns solicitării Colegiului director.

3.4. Procedură și legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerea petentei

4.1.1. Petenta arată că este de etnie romă și lucrează ca mediator școlar și profesor de limba rromani la Școala cu clasele I-VIII Petru Pavel Aaron din localitatea Blaj, județul Alba. Petenta precizează că în școală se promovează conceptul de educație incluzivă, având o școală deschisă tuturor copiilor și multe proiecte în școală pentru copii de etnie romă. În școală, reclamata, profesor de istorie, țigănește elevii din clasele a V-a, unde sunt majoritari romi, îi dă dracului cu toți țiganii lor, îi face țigani borâți, îi face cerșetori, hoți, iar copiii s-au săturat de acest comportament. De asemenea, și pe ea o bârfește la elevii, iar elevii vin și îi spun că o țigănește, că o face proastă și nebună, ca nu are nicio facultate și multe altele.

4.1.2. Petenta precizează că a luat atitudine în acest caz nu în numele ei ci pentru etnia romă și elevii acestei școli, având în școală niște copii minunați, copii care aparțin etniei rome, copii care provin din Centru de Plasament și copii cu cerințe educative speciale. În școală există aproximativ 260 de elevi din care 70% sunt elevi care aparțin etniei rome. Toți angajații, cadre didactice, personal didactic auxiliar și îngrijitori își câștigă existența datorită acestor copii și nu e posibil ca cineva să-i discrimineze doar pentru faptul că aparțin unei etnii, deoarece ei nu sunt vinovați că s-au născut aparținând acelei etnii, oricare ar fi ea.

4.1.3. Petenta menționează că a lucrat în diverse proiecte pentru îmbunătățirea accesului la educație al copiilor romi, a întocmit dosare de burse de studiu pentru elevii de etnie romă din clasele a VII-a și a VIII-a și multe alte lucruri. Acest lucru îl poate confirma fostul director al școlii, cu care a colaborat și muncit împreună la multe proiecte pe care le-a redactat și câștigat. Atât părinții copiilor cât și elevii acestei școli cunosc munca și implicarea sa pentru toți copiii din școală. Tot ceea ce face, face cu multă plăcere. Lucrează în școală de 7 ani ca mediator școlar format în cadrul proiectului PHARE și ca profesor suplinitor cu studii necorespunzătoare postului pe catedra de limba și literatura rromani de 5 ani. A absolvit facultatea de geografia turismului și master în managementul proiectelor europene la Sibiu.

4.1.4. Petenta atașează 14 declarații de la copiii din cartier dar și de la cei care provin din Centrul de Plasament și 3 declarații de la părinții acestor copii. Subliniază că acești copii, chiar dacă sunt minori, nu au fost influențați de nimeni în scrierea declarațiilor, ei au dorit să scrie aceste declarații pentru că s-au săturat să fie țigăniți. Au fost țigăniți de prea mult timp de reclamată, iar ei știu ce sunt, dar nu trebuie să-i țigănească nimeni, cu atât mai puțin un cadru didactic. Acești copii înțeleg totul și sunt foarte inteligenți, știu când sunt lăudați de cineva și când sunt jigniți. Ei știu să facă diferența între bine și rău. Exprimarea din aceste declarații le aparțin în totalitate. Petenta menționează că părinții acestor copii cunosc această situație și oricând ar fi dispuși să dea o declarație. Una dintre mămici a fost invitată de reclamată la școală și aceasta a întrebat-o de ce i-a țigănit fata pentru că ea a venit acasă plângând pentru lucru acesta. A recunoscut că i-a țigănit pe copii, dar era nervoasă iar această mamică a hotărât să dea declarație.

4.1.5. Petenta menționează că a avut o întâlnire cu reclamata în data de 22.08.2012 deoarece a vrut să discute cu ea despre această petiție. S-au întâlnit la școală unde au discutat și i-a spus că renunță la petiție cu o singură condiție: să-i dea o declarație în care își ia angajamentul că nu mai țigănește copiii, dar a spus că nu se poate concentra atunci și că îi va aduce declarația în ziua următoare. N-a mai venit.

4.1.6. În data de 23.08.2012 s-a întâlnit cu două mămici care i-au zis că reclamata a fost la dânsle acasă și le-a spus să-și retragă plângerile de la școală că ea oricum și-a luat avocat și nu pățește nimic și s-ar putea ca ele să ia amendă. Petenta menționează că există și cele două declarații.

4.1.7. Din declarațiile depuse de petentă reiese că reclamata are un comportament diferit față de copii de etnie romă, le vorbește urât copiilor, folosind expresii precum „duceți-vă dracu de țigani”, „încălțăminte de țigani”, „cerșetori”, „țigani borâți și proști”, afirmă că petenta este „țigancă nebună și proastă fără facultate” și îi amenință pe copii cu corigența.

4.2. Punctul de vedere al părții reclamate

4.2.1. Cele sesizate de către petentă, mediator școlar și profesor suplinitor necalificat de Limba rromani la Școală Gimnazială „Petru Pavel Aron” din Blaj, sunt neadeverate. De ani de zile a predat la diferite școli, fie în mediul urban, fie în mediul rural, având elevi de diferite naționalități: români, maghiari, germani, de etnie rromă. Niciodată nu s-a pus problema apartenenței etnice sau religioase a elevilor cu care a lucrat.

4.2.2. De trei ani lucrează ca profesor la școală, iar elevii o îndrăgesc și participă cu plăcere la orele de istorie și cultură civică predate sau la activități extracurriculare coordonate de ea. După 28 de ani de carieră didactică, s-a găsit cineva să reclame că ea ar avea un comportament abuziv față de elevi. Limbajul folosit în petiție nu îi aparține. În mediul în care trăiește și muncește nu se înjură, nu se insultă, nu se umilesc nici elevii, nici părinții elevilor, nici colegii cadre didactice, nici personalul didactic auxiliar și nedidactic al școlii.

4.2.3. Personal, nu o crede în stare pe petentă să facă afirmații neadeverate, făcute în ideea de a o denigra. Petenta, dacă ar fi avut o nemulțumire la adresa ei, trebuia să se adreseze doamnei director al școlii, Consiliului Profesoral, Consiliului de Administrație, Inspectoratului Școlar Județean. În ultima vreme zvonurile lansate de persoane neavizate erau că ar putea fi numită director al Școlii Gimnaziale „Petru Pavel Aaron” din Blaj, deoarece legal ar fi îndeplinit condițiile și a mai deținut funcția de director de școală. Pe ea nu a interesat-o și nu o interesează obținerea acestei funcții. Petenta a considerat, probabil, că prin această reclamație ar putea să îi aducă prejudicii de imagine, eliminându-o dintr-o asemenea competiție.

4.2.4. În ceea ce privește așa zisele dovezi aduse de către petentă, respectiv „declarațiile de la copii”, arată faptul că au fost luate de la copii minori, care sunt „ușor influențabili”, sub „posibila presiune”, având în vedere că este profesoara unora dintre elevi și este diriginta altor elevi (funcție ce o deține cam „illegal”, nefiind compatibilă, deoarece ca mediator școlar face parte din personalul didactic auxiliar al școlii, iar în ceea ce privește Limba rromani o predă ca și profesor necalificat suplinitor în învățământ, deci din nou incompatibilitate), dar în lipsa reprezentanților legali, părinți sau curatori, sau a asistenților sociali ai elevilor care provin din Centrul de Plasament din Blaj și frecventează cursurile Școlii Gimnaziale „Petru Pavel Aaron”. Din discuțiile pe care le-a purtat cu directorul adjunct al Centrului de Plasament, cu asistentele sociale și educatoarele a dedus că nu știau nimic despre declarațiile care le-au fost luate copiilor.

4.2.5. Faptul că își face cu pasiune și abnegație munca de cadru didactic cu toți elevii, nediscriminând pe nimeni, rezultă din următoarele documente depuse la dosar:

- niciodată nu a fost sancționată de conducerile școlilor unde a lucrat, obținând totdeauna calificativul „FB”.
- adeverințe de la alte școli unde a predat sau predă și sunt copii de etnie rroma.
- certificat de participare a la cursul „Rezolvarea conflictelor școlare privind minoritatea rromă”.
- participarea la Proiectul implementat de Romani CRISS „Pași strategici pentru îmbunătățirea accesului la educație al copiilor romi”, derulat în Școala Gimnazială „Petru Pavel Aaron” din Blaj.

- participarea la Tabăra de vară (2011), organizată de Romani CRISS și Asociația „Rhoma Heart Ilo Rom” (Brașov), la Târgu Mureș, cu elevi de etnie romă de la Școala Gimnazială „Petru Pavel Aaron” și de la Școala Gimnazială „Ion Micu Moldovan” în cadrul proiectului „Pași strategici pentru îmbunătățirea accesului la educație al copiilor romi”.

- participarea la excursia școlară (2011) la Salina din Turda, la Cluj, la Mănăstirea Nicula, activitate extracurriculară derulată tot în cadrul proiectului implementat de Romani CRISS, beneficiari fiind elevi de etnie romă de la Școala Gimnazială „Petru Pavel Aaron”.

- a făcut parte din colectivul redacțional al revistei școlii, editată tot în cadrul aceluiași proiect implementat de Romani CRISS

- implicarea în regizarea și derularea serbărilor școlare și a altor activități extracurriculare desfășurate cu elevii școlii în cadrul Programului „Școala Altfel”, de Crăciun, de Paște, de 8 Martie și de Ziua internațională a romilor.

- declarații de la elevi sau foști elevi, date în prezența reprezentanților legali.

- declarații de la părinți ai elevilor.

- felicitări confecționate și desenate de elevi, pe care le-a primit cu diferite ocazii.

Din declarațiile depuse la dosar de reclamată reiese că aceasta nu le-a vorbit urât copiilor, nu i-a înjurat, precum și faptul că aceasta nu făcea diferență între copii indiferent dacă erau de etnie romă sau români. De asemenea, din declarația unei eleve, depusă de reclamată, reiese că petenta a chemat-o împreună cu niște copii să dea declarație împotriva reclamatei. Eleva a dat declarație, alături de colegi, hotărând împreună cu aceștia să scrie toți la fel. Ulterior, după ce a discutat cu părinții care sunt plecați în Spania, eleva a fost sfătuită să-și retragă declarația și să-și ceară scuze.

4.2.6. Reclamata menționează că în timpul liber face voluntariat, împreună cu surorile călugărițe din Congregația Maicii Domnului din Blaj, beneficiari fiind copiii de la Centrul de Plasament din Blaj, majoritari fiind de etnie romă, în cadrul parteneriatului pe care aceste două instituții îl au.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține că folosirea expresiilor „duceți-vă dracu de țigani”, „încălțăminte de țigani”, „cerșetori”, „țigani borâți și proști” în comunicarea cu copii de etnie romă, intră sub incidența art. 2 alin.1 și art.15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

5.2.1. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare “orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

5.2.2. Potrivit art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate,

etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

5.2.3. O faptă poate fi calificată ca fiind faptă de discriminare dacă îndeplinește cumulativ mai multe condiții :

- Existența un tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile)
- Existența un criteriu de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasa, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*
- Tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

5.2.4. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare. Colegiul director a analizat dacă există un tratament diferențiat între diferite persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit din cauza unui criteriu de discriminare. Astfel, sub aspectul tratamentului diferențiat, se reține că folosirea expresiilor „duceți-vă dracu de țigani”, „încălțăminte de țigani”, „cerșetori”, „țigani borâți și proști” în comunicarea cu copii de etnie romă, aduce atingere demnității personale a acestora.

5.2.5. Colegiul director a analizat în ce măsură criteriul invocat de petentă, apartenența la etnia romă, a stat la baza tratamentului diferențiat. Colegiul director, având în vedere documentele depuse la dosar și declarațiile martorilor, constată că la baza tratamentului diferențiat, anume folosirea expresiilor „duceți-vă dracu de țigani”, „încălțăminte de țigani”, „cerșetori”, „țigani borâți și proști” în comunicarea cu copii de etnie romă, a fost apartenența acestora la etnia romă.

5.2.6. În materia nediscriminării, potrivit art. 20 alin.6 din O.G. nr. 137/2000, republicată, „Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoana împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare”. Petenta a dovedit existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe, iar reclamata nu a dovedit că faptele nu constituie discriminare.

5.2.7. Art. 7 din O.G. nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor, prevede că: (1) Avertismentul constă în atenționarea verbală sau scrisă a contravenientului asupra pericolului social al faptei săvârșite, însoțită de recomandarea de a respecta dispozițiile legale; (2) Avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă; (3) Avertismentul se poate aplica și în cazul în care actul normativ de stabilire și sancționare a contravenției nu prevede această sancțiune.

5.2.8. Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute de art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Colegiul director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze faptele de discriminare de care este acuzat reclamatul și care să conducă la angajarea răspunderii contravenționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată;

2. Sancționarea doamnei Cârnaț Mona Carmen pentru faptele prevăzute la art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu avertisment, conform art. 7 din O.G. nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor, actualizată;

3. Recomandă doamnei Cârnaț Mona Carmen să depună toate diligențele în vederea folosirii unui limbaj adecvat în comunicarea cu copii și să respecte principiul egalității de șanse în relația cu aceștia. Totodată, Colegiul director îi aduce la cunoștință doamnei Cârnaț Mona Carmen prevederile art. 2 alin. 7 din O.G. nr. 137/2000, republicată, potrivit căruia „constituie victimizare și se sancționează contravențional conform prezentei ordonanțe orice tratament advers, venit ca reacție la o plângere sau acțiune în justiție cu privire la încălcarea principiului tratamentului egal și al nediscriminării” și recomandă să nu existe un tratament advers împotriva copiilor urmare acestei petiții;

4. Recomandă Școlii cu clasele I-VIII Petru Pavel Aron din localitatea Blaj, județul Alba, prin reprezentant, să depună toate diligențele în vederea folosirii unui limbaj adecvat în școală în comunicarea cu copii și să se respecte principiul egalității de șanse în relația cu aceștia.

5. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

6. O copie a hotărârii se va comunica Școlii cu clasele I-VIII Petru Pavel Aaron din localitatea Blaj, județul Alba.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA - Membru

CAZACU IOANA – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

PANFILE ANAMARIA - Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Motivele de fapt și de drept redactate C.I.
Tehnoredactat D.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.